

Les víctimes dels atemptats del 17-A: «El Ministeri de l'Interior ens ha deixat sols»

Rubén Guiñazú, Youssef El Ouabi i Susanna López Tarrida relaten a NacióDigital com intenten superar l'impacte emocional dels atacs, que els ha deixat seqüeles físiques i psicològiques

Youssef El Ouabi, Susanna López i Rubén Guiñazú, víctimes dels atemptats | Adrià Costa

L'explosió d'Alcanar ho desencadena tot. La cèl·lula terrorista que s'ha gestat a Ripoll i que es prepara per actuar des d'un xalet de les Terres de l'Ebre, per influència de l'imam Abdelbaki Es Satty -que mor en la deflagració-, ha de canviar de plans. Els atemptats amb explosius queden descartats i els joves improvisen. Lloguen furgonetes i busquen nous objectius. El més agosarat és Younes Abouyaaqoub, que el 17 d'agost es dirigeix a Barcelona. Pocs minuts abans de les cinc de la tarda, entra a la Rambla i perpetra una massacre. La resta del grup, mentre Abouyaaqoub fuig en una cursa que deixarà més víctimes, encara no ha actuat. Ho fa a la nit al passeig marítim de Cambrils, on seran abatuts després d'un nou atac indiscriminat. La fredor amb què actuen els joves, que no figuren en els registres policials, colpeja la societat catalana.

Un any després dels atemptats, algunes preguntes encara no tenen resposta. Qui era l'autor intel·lectual dels atacs? Per què els serveis d'intel·ligència espanyols, que havien mantingut contactes amb l'imam en la seva etapa a la presó, no van detectar l'actuació d'Es Satty a Ripoll, on cridava des de la mesquita a "matar infidels"? L'obertura d'una part del sumari ha aportat detalls sobre l'actuació de la cèl·lula però no ha resolt tots els interrogants

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/160758/lideratge/imam/objectius/terroristes/totes/novetats/su-mari/17-a>) . Mentrestant, les víctimes intenten conviure amb les conseqüències dels atemptats. **NacióDigital** ha volgut escoltar-les. Rubén Guiñazú va ser apunyalat en l'atac a Cambrils, familiars de Youssef El Ouabi van patir ferides greus a la Rambla i Susanna López Tarrida va presenciar el diabòlic recorregut de la furgoneta que es va aturar sobre el mural de Joan Miró. Aquest és el seu testimoni.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=Za8C-Ga-k1M>

- Què els va passar?

Tots tres van patir de diferent manera els atemptats però comparteixen haver passat per una situació que els ha deixat una empremta difícilment oblidable. Susanna López Tarrida, de 50 anys i veïna de Barcelona, sortia de treballar d'un restaurant del mercat de la Boqueria quan es va trobar l'atac. La furgoneta que conduïa Younes Abouyaaqoub es va aturar molt a prop seu a la Rambla. Youssef El Ouabi, de 45 anys i veí de Cornellà de Llobregat, estava treballant quan va passar l'atac al centre de Barcelona, però la seva cunyada i un nebot van resultar greument ferits després de ser atropellats per la furgoneta. I Rubén Guiñazú, de 55 anys i resident a Terrassa, havia sortit a sopar amb la seva dona durant les vacances a Cambrils i un terrorista el va apunyalat a la cara.

"Des de la parada vas veient la furgoneta com va fent zig-zag i vas escoltant el soroll de xocar amb els cossos", recorda López

López va decidir aquell 17 d'agost que aniria a comprar tabac abans que de costum. Va demanar permís al restaurant per fer-ho abans de dinar i no haver d'esperar-se fins a sortir de la feina. Creu que amb aquest petit canvi dels seus costums va evitar que l'atropellés la furgoneta. "Aquell trajecte el feia cada dia", continua. Mentre esperava l'autobús a la parada del V13 per tornar a casa, va veure la marabunta de gent que s'escampava per la Rambla. "Des de la parada vas veient la furgoneta com va fent zig-zag i vas escoltant el soroll de xocar amb els cossos", relata. Immediatament, li va sorgir la necessitat d'amagar-se. Després, va regnar el silenci. Va aguantar uns mesos més treballant a la Boqueria, però des del 9 de gener està de baixa. Feia el cor fort, però li resultava molt difícil tornar-hi. "No podia més", admet. No s'havia fet ni una rascada, però la ferida interior segueix plenament oberta.

L'únic dels tres entrevistats que no va viure en directe l'acció dels terroristes és El Ouabi, que és un educador social d'origen marroquí. Era a la feina quan va succeir l'atac de la Rambla. Això no significa que hagi quedat al marge de les conseqüències, ja que diversos familiars van resultar ferits durant l'atac. Aquella tarda el seu germà Mohamed, la dona Rquia Ou Hou i la filla Fatima van anar al centre amb familiars que resideixen a Montpellier (França), entre els quals l'Aboubakr, un nen de sis anys i mig. Havien arribat aquell mateix dia. "Volien visitar la plaça de Catalunya i la Rambla, que és el símbol turístic de Barcelona", rememora. A la plaça van comprar menjar per als coloms. "Els nens estaven encantats, estaven bé jugant", subratlla. Després van baixar fins a la Boqueria, on van sentir un soroll. Era la furgoneta que se'ls acostava per darrere. "Cadascú va buscar com salvar-se", explica.

La família va quedar dividida en tres grups: la Fatima va saltar dins del quiosc; en Mohamed i part de la família francesa van quedar-se darrere del quiosc, i la Rquia i l'Aboubakr van ser envestits per la furgoneta. Els dos van mantenir-se al capó mentre el vehicle avançava fins que van caure a terra al cap de 50 metres. A ell "la roda li va passar sobre les costelles", lamenta El Ouabi, i va acabar amb importants fractures. Ella va patir una forta lesió al cap. El Ouabi no va saber fins a

primera hora del matí següent què és el que havia passat. "Estava perdut, no sabia què podia fer", recorda. A la família li va costar moltes hores localitzar tothom, ja que l'Omar estava ingressat a Bellvitge amb una fractura a la cama, la cunyada, a l'UCI del Clínic, i el nen, a la Vall d'Hebron.

El bri d'esperança que va rebre El Ouabi sobre el nen ferit l'ha marcat: "Quan estic al fons d'un pou, sempre miro si surt una mica de llum"

Amb l'Aboubakr no les tenien totes. Els metges del Vall d'Hebron els van reconèixer que la situació era molt greu, però els van donar esperança. "Han passat per l'UCI uns nens que estaven pitjor i ara estan jugant a futbol", recorda. "Quan veig que estic al fons d'un pou o en un carreró fosc, sempre miro si surt una mica de llum", afegeix. Se'n van sortir tots, no sense seqüeles, però el germà d'en Youssef, en Mohamed, va morir amb posterioritat, abans d'acabar el 2017. Estava pendent d'un trasplantament de fetge que encara no s'havia realitzat. A la Unitat d'Atenció i Valoració als Afectats pel Terrorisme (UAVAT), l'entitat que atén les víctimes del 17-A, temen que va empitjorar a causa del patiment relacionat amb l'atemptat, però també admeten que serà molt difícil de demostrar una possible relació causal.

Guiñazú i El Ouabi segueixen el relat de López sobre l'atemptat de la Rambla. Foto: Adrià Costa

Guiñazú és un dels afectats de l'atemptat de Cambrils. Aquest enginyer d'origen argentí havia planejat una setmana de vacances a la Costa Daurada amb la dona, Nuria Figueras. El 17 d'agost a la tarda van tornar a l'hotel després d'haver estat a la platja, van obrir la televisió i van

veure l'atac de la Rambla. Admet que ho van rebre amb "sorpresa" i van fer zàping per fer-ne el seguiment fins que van sortir a sopar. Després d'entretenir-se amb una actuació musical al club nàutic de Cambrils, van optar per anar a la parada a buscar el bus de tornada a l'hotel. De cop i volta van sentir un terrabastall i van veure un cotxe bolcat. De seguida van començar els trets i les corredisses. Es van ajupir i, entre la gent que s'acostava, hi havia un noi. "Pensava que venia per demanar auxili i protegir-se a la paperera com nosaltres, però em va apunyalat a la cara", explica.

Es va treure el ganivet ell mateix i li va llençar en direcció al terrorista per acte reflex, però li sortia tanta sang que es va començar a ofegar. Una parella li va prestar una peça de roba per aturar l'hemorràgia, i en aquell moment es va tranquil·litzar perquè hi veia, hi sentia i parlava. Es van acostar a una ambulància, però els Mossos li van demanar que s'allunyessin perquè hi podia haver explosius al cotxe. Uns nois d'un quiosc de platja els van atendre fins que els Bombers li van practicar els primers auxiliis. Va ser traslladat al CAP de Cambrils primer, i després a l'hospital Joan XXIII de Tarragona. Es va despertar intubat després de sis hores d'una complexa operació. "Són moltes coses que un no se n'adona en aquell segon que va passar tot", reflexiona. En total va estar 17 dies ingressat entre el Joan XXIII i el Vall d'Hebron de Barcelona.

- Com a víctimes, s'han sentit acompanyades?

Per a les víctimes, no hi ha dubte que des de bon principi han estat desemparades davant de les institucions. "Ens han deixat sols i ens han volgut deixar sols. Això sí que no ho perdono", adverteix López. Els retrets se centren en el Ministeri de l'Interior, que és la primera administració que s'hauria de fer càrrec de l'atenció als afectats (<https://www.naciodigital.cat/noticia/157143/via/crucis/victimes/dels/atemptats/soles/sense/ajuda/ministeri/interior>). "Aquí no hi ha ningú del Ministeri de l'Interior, un departament per a víctimes d'atemptats. Ni una persona, ni un escriptori, res. Amb això t'ho dic tot", critica Guiñazú. Existeix la Direcció General de Suport a Víctimes del Terrorisme, que depèn d'Interior, però els afectats del 17-A no han trobat el suport que haurien necessitat. López assegura que, per part del Ministeri, no han rebut "cap resposta, cap ni una", rebla, ni tampoc de la delegació del govern espanyol a Catalunya.

Els afectats estan molestos amb el tracte rebut de l'Estat: "Aquí no hi ha ningú del Ministeri de l'Interior. Ni una persona, ni un escriptori, res"

"És indiferència", apunta. Tan sols busquen comprensió i que els acompanyin en els passos que s'han de fer per ser reconeguts com a víctimes del terrorisme. Al principi els costa reconèixer que ho són, però quan ho assumeixen es troben amb un viacrucis burocràtic que tampoc els garanteix que tindran algun suport estatal. "Simplement volem que ens agafin la mà, saber que algú està al teu costat", subratlla, i ella ha trobat un Ministeri que els dona respostes estereotipades per correu electrònic i una treballadora social que li va dir que respirés pel nas. "Em va dir, respira pel nas, quan jo el que estava buscant era informació, saber per què tenia aquests atacs d'ansietat", relata.

Guiñazú va resultar ferit en l'atemptat de Cambrils. Foto: Adrià Costa

El Ouabi corrobora les sensacions de López i Guiñazú, si bé confessa que en primer lloc se sent enganyat. "Quan vaig veure els atemptats de París o Niça pensava que era manipulació de fotos", assegura. Explica que mai s'havia figurat que li podia passar a ell. "Com que no ho penses, no estàs preparat per saber les lleis ni res d'això", reconeix. Als seus cosins que viuen a França, l'estat francès els ha dit que tenen dret a una indemnització després de la mort del germà, en Mohamed. El Ministeri de l'Interior, que no. "Ara entenc amb qui parlo", ironitza. A més, explica que un any després dels atemptats encara esperen que algú de l'Ajuntament de Barcelona o de Cornellà els visiti a casa. "Per abraçar-nos, donar-nos algun suport psicològic, però ningú ha vingut", lamenta. Guiñazú també hauria valorat una trucada de l'alcalde de Cambrils, Camí Mendoza. El Ouabi també retreu que els mitjans de comunicació no hagin fet seguiment de les víctimes en els darrers mesos.

Els afectats creuen que a Interior ja li va bé deixar les víctimes soles. "Com menys parléssim, menys preguntéssim i menys sabéssim, molt millor", lamenta López, i el mateix pensa Guiñazú. "No volen que estiguem tots units", assevera, si bé de mica en mica es van ajuntant, cosa que està convençut que "molesta" al Ministeri. Al cap i la fi, és la resposta que ja ha tingut en altres atemptats. "És una filosofia d'ells. Ho miren tot com a part monetària, però no tot és monetari. La gent necessita suport", assevera. L'han rebut de la UAVAT, que es va posar en marxa a principis d'any precisament davant de la manca d'acompanyament de les víctimes. A l'entitat tenen d'assessor en Robert Manrique, víctima de l'atemptat d'Hipercor que va perpetrar ETA. "Sort d'en Robert perquè sabem perfectament qui som, com som, què ens ha passat", destaca López.

López critica la politització del terrorisme, una història que es repeteix: "No vull que juguin amb l'11-M, ni

amb Hipercor ni amb res"

La manca de resposta d'Interior no els fa defallir. "Si tinc la valentia de trucar el Ministeri, després de la meua neurosi o històries mentals, i no siguin capaços de donar-me eines és vergonyós", recalca, i continua: "I que estigui polititzat tot el tema del terrorisme és vergonyós, perquè no compten amb nosaltres, som un expedient, i si ho podem tancar, molt millor". Lamenta que tot i l'història de terrorisme, l'Estat no n'ha après. Des del seu punt de vista, el Ministeri de l'Interior "no ha evolucionat, no ha tingut pedagogia per poder aprendre i poder ser una mica empàtic", Malgrat tot, no es resigna: "No em dona la gana, ho sento, ni tenint atacs d'ansietat ni no tenint-ne, però no vull que juguïn amb l'11-M, ni amb Hipercor ni amb res".

- Com han tirat endavant?

Els fets del 17-A, inevitablement, els han deixat marca. Un any després encara resulta difícil digerir la magnitud d'aquell impacte emocional. El temps que ha passat no és suficient. Les seqüeles traspuen. López no ha tornat a treballar al restaurant de la Rambla; El Ouabi encara pensa, quan veu un semàfor, que qualsevol cotxe el podria envestir sense adornar-se'n i la seva cunyada no ha pogut espolsar-se la por a les furgonetes; i Guiñazú i la seva parella s'exalten per qualsevol frenada i han trepitjat poc el centre de Barcelona, fins al punt que han travessat ràpid la Rambla si han hagut de passar-hi per obligació. La Rambla, sempre en l'imaginari de tots. "No hi he tornat, però en tinc ganes. Espero que quan la Núria [la seva parella] estigui preparada, hi anirem junts", exposa l'home ferit a Cambrils.

Un moment de l'entrevista amb la càmera que enfoca cap a Guiñazú. Foto: Adrià Costa

Ha estat complicat assumir la condició de víctima. Cadascú ha fet el seu procés. "M'ha costat dir

que soc una víctima. Per a mi, al principi, era un accident. Em va costar uns quants mesos assumir-ho. La psicòloga m'ho replantejava cada dia", exposa Guiñazú, que encara pensa que li agradaria retrobar-se amb la gent que el va ajudar, des de les persones que el van socórrer fins al metge que li va permetre recuperar-se de les ferides físiques. El que el contraria és que l'administració fixi un termini per curar-se. Al cap d'un any, detalla, es deixen de finançar els recursos mèdics de suport. "Em sembla ridícul que t'hagis de curar en un any. Potser jo em puc curar, però altra gent, no. Com es pot dir a una persona que ha perdut un fill que es curi amb un any? Això ens acompanyarà tota la vida", sosté Guiñazú.

"Em sembla ridícul que t'hagis de curar en un any. Potser no ens curem mai. Això ens acompanyarà tota la vida", reflexiona Guiñazú

El Ouabi exposa la situació dels seus familiars: "El metge de capçalera de la meva cunyada encara no li ha donat l'alta, però el Ministeri de l'Interior ja ho va donar per resolt uns dies després de l'atemptat. M'estranya que la gent que està en un despatx decideixi aquestes coses en lloc dels metges de les víctimes". Malgrat el malestar que arrossegueu determinades decisions, intenten mirar endavant. López evoca la solidaritat que han teixit les víctimes. "Això és el que em fa sentir esperança, creure en les persones", sentència.

- Com volen recordar el 17-A?

L'homenatge a les víctimes dels atemptats consistirà en una ofrena floral a la Rambla i un acte, sense parlaments d'autoritats i peces musicals, a la plaça de Catalunya (<https://www.naciodigital.cat/noticia/160482/ofrena/floral/rambla/cap/parlament/oficial/barcelona/dissenya/homenatge/victimes/17-a>). Aliens a la visita de Felip VI i les derivades polítiques, les víctimes agrairan un record elegant. Així ho manifesten. "Encara tenim una ferida profunda i voldria que l'homenatge servís perquè ens preguntessin com hem passat aquest any", exposa El Ouabi. "Sobretot, que durant el dia mostrin respecte. A mi, el que més em va agradar dels dies posteriors dels atemptats van ser les escenes de gratitud amb els Mossos, la manera com ens miràvem als ulls i la complicitat dels turistes", exposa López. Les escenes que descriu, com l'entrega de flors als agents uniformats, també figuren en els records d'aquelles dates. Barcelona ho reviurà tot aquest divendres.

"Encara tenim una ferida profunda i voldria que l'homenatge servís perquè ens preguntessin com hem passat aquest any", exposa El Ouabi

Guiñazú i la seva parella, però, no s'oblidaran de Cambrils. "Aniré al lloc on vaig ser agredit, Només per recordar", admet. El Ouabi, de nacionalitat marroquina i d'origen amazic -com els autors dels atemptats-, afegeix una reflexió al debat ara que es commemora el primer aniversari dels atacs terroristes. Ell, musulmà habitual de la mesquita, recorda que l'Islam és una "religió de pau". "Si hi ha algú que pensa una altra cosa és perquè és integrista. Anomenem-ho com vulguem, però no és musulmà", recalca.

El Ouabi comparteix la seva experiència un any després de l'atemptat de la Rambla. Foto: Adrià Costa